

Prikaz knjige *Kardiovaskularne bolesti i komorbiditeti*

Book Review: “Kardiovaskularne bolesti i komorbiditeti”

 Mario Ivanuša*

Institute for Cardiovascular
Prevention and Rehabilitation,
Zagreb, Croatia

E-mail: mivanusa@gmail.com

CITATION: *Cardiol Croat.* 2019;14(3-4):112-3. | <https://doi.org/10.15836/ccar2019.112>

ORCID: Mario Ivanuša, <http://orcid.org/0000-0002-6426-6831>

Kardiovaskularne bolesti (KVB) vodeći su uzrok smrtnosti i, prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, od njih umire 31 % svih umrlih diljem svijeta. Analiza standardiziranih stopa smrtnosti na 100 000 stanovnika utvrđuje da je u Italiji, koja je među zemljama s najzdravijim svjetskim stanovništvom, stopa smrtnosti od KVB-a 2,5 puta niža nego u Bosni i Hercegovini. Znajući to, ne čudi da su urednici za pripremu knjige *Kardiovaskularne bolesti i komorbiditeti* angažirali čak 36 stručnjaka – specijalista i užih specijalista internističke, anesteziološke, kirurške i drugih struka. Većina koautora djeluje u kliničkim bolnicama u Tuzli i Sarajevu, a dva su autora zaposlena izvan Bosne i Hercegovine.

Cardiovascular diseases (CVD) are the leading cause of mortality and account for 31% of total deaths globally according to data from the World Health Organization. An analysis of standardized mortality rates per 100,000 inhabitants found that in Italy, a country with one of the healthiest populations in the world, CVD mortality rate is 2.5 times lower than in Bosnia and Herzegovina. With this in mind, it is not surprising that the editors of the book “Kardiovaskularne bolesti i komorbiditeti” (eng. Cardiovascular Diseases and Comorbidities) activated as many as 36 experts – specialists and subspecialists from the fields of internal medicine, anesthesiology, surgery, and other fields. Most co-authors work at clinical hospitals in Tuzla and Sarajevo, and two authors are employed outside Bosnia and Herzegovina.

„Kardiovaskularne bolesti i komorbiditeti“

Urednici: Jasmin Čaluk, Daniela Lončar

Izdavač: TKD Šahinpašić, Sarajevo, 2018.

Biblioteka: Udžbenici i priručnici

ISBN 978-9958-41-733-7

RECEIVED:
March 23, 2019

ACCEPTED:
April 10, 2019

Što novo ovo djelo donosi u usporedbi s postojećim poznatim knjigama, odnosno renomiranim džepnim priručnicima? Ukupno 554 stranice teksta mogle bi se grupirati u tri tematske cjeline: hitna stanja koja zahtijevaju neodgodivo zbrinjavanje, stratifikacija predoperativnog rizika te identifikacija i evaluacija važnosti čimbenika rizika ili komorbiditeta. Svaka od dvadesetak cjelina obrađena je trilateralno – s pozicije bolesnika, ordinirajućeg i konzilijarnog liječnika. Osim toga, ovo izdanje dopunjuju važne teme poput učinkovite interpersonalne komunikacije, timskog rada i suradnje u medicini te pružaju holistički pristup temi.

Znanje, vještina i tehničke mogućnosti važni su za kliničku kardiologiju. Svakodnevan primjer, kada su za prognozu ključni i iskustvo, ali i optimalna komunikacija, jesu zahtjevi u vezi s medicinskom konzultacijom, odnosno konzilijarnim pregledom. Kako više od polovice hospitaliziranih bolesnika ima dvije ili više kroničnih bolesti i starije su životne dobi, najčešći konzilijarni liječnici jesu internisti, kardiolozi te anesteziolozi, pa ne čudi da takvi stručnjaci prevladavaju kao koautori ovog djela. Stratifikacija kardiovaskularnog ili respiratornog rizika, optimizacija kardiološke terapije ili regulacija glikemije najčešće su postavljena klinička pitanja. Vješt će konzilijarni liječnik, poput klavirskog virtuozu koji briljantno interpretira opus Frédérica Chopina, znati adekvatno pristupiti bolesniku, razumjeti postavljeno kliničko pitanje, utvrditi razinu urgentnosti i biti dostupan koliko je potrebno. Preporuka o pažljivu nadziranju bolesti, provođenju dodatne dijagnostičke obrade ili farmakološkog, intervencijskog, kirurškog ili rehabilitacijskog liječenja temeljit će se na naučenom znanju, iskustvu i stečenim vještinama i mora biti adekvatno izrečena. Neovisno o kliničkom scenariju u kojemu se konzilijarni pregledi provode, bilo da je riječ o jedinici intenzivne skrbi, odjelu, hemodijalizi, hitnoj ambulanti ili telefonskom razgovoru, uspješan konzilijarni pregled donosi dobrobit bolesniku i stvara pozitivne osjećaje zdravstvenim djelatnicima. Stoga vještinu konzilijarnog pregleda vrijedi razvijati i unaprjeđivati, što nije moguće bez adekvatnih znanja koja su praktično objašnjena u ovoj knjizi.

Objava spomenute knjige veliki je napredak za kardiologiju u Bosni i Hercegovini i u regiji i on se može mjeriti sa stvaranjem prvoga sveobuhvatnog udžbenika iz kardiologije, objavljenog 2006. godine. Djelo *Kardiovaskularne bolesti i komorbiditeti* nije još jedan prošireni popis diferencijalnih dijagnoza u internoj medicini/kardiologiji. Obrađujući probleme iz svakodnevnih kliničkih prakse na pregledan, jasan i konceptualno razrađen način, to nas djelo upućuje na to hoćemo li bolesniku pristupiti probabilistički, prognostički ili pragmatično i vrlo je primjenjivo u svakodnevnoj kliničkoj praksi.

Which novelties does this work bring in comparison with existing and well-known books and reputable handbooks? The 554 pages of text in the book can be grouped into three thematic units: patient states that represent an emergency and require immediate treatment, stratification of preoperative risk, and identification and evaluation of the significance of risk factors or comorbidities. Each of the 20 or so units are discussed using a trilateral approach – from the perspective of the patient, general practitioner, and consulting physician. Furthermore, important topics such as effective interpersonal communication, teamwork, and cooperation in medicine supplement this edition and provide a holistic approach to this topic.

Knowledge, skills, and technological capabilities are important for clinical cardiology. One everyday example of both experience and optimal communication being crucial to prognosis are requests for medical consultations, i.e. consultant examinations. As more than half of hospitalized patients have two or more chronic diseases and are at an advanced age, medical consultations are most commonly performed by internists, cardiologists, and anesthesiologists, so it comes as no surprise that specialization in these fields is predominant among the coauthors for this book. The stratification of cardiovascular or respiratory risk, optimization of cardiology therapy, or regulation of glycaemia represent the most common clinical questions. A skillful consulting physician will, like a virtuoso pianist brilliantly interpreting the opus of Frédéric Chopin, know how to properly approach the patient, understand the clinical question, determine the level of urgency, and be as available as necessary. Their recommendations on careful monitoring of the disease, performing additional diagnostic processing, and pharmacological, interventional, surgical, or rehabilitation treatment will be based on their acquired knowledge, experience, and competencies, but must also be adequately communicated. Regardless of the clinical scenario in which the consultant examination takes place, whether it is an intensive care unit, a department, hemodialysis, emergency room, or just telephone conversation, a successful consultant examination benefits the patient and engenders positive feelings in the medical professional. The skill of performing a consultant examination is therefore worth developing and improving, which is not possible without adequate knowledge that is described in a practical fashion in this book.

The publication of this book represents a great advancement for cardiology in Bosnia and Herzegovina and in the region as a whole, commensurate to the creation of the first all-encompassing course book in cardiology, published in 2006. The book "Kardiovaskularne bolesti i komorbiditeti" does not simply represent another expanded list of differential diagnoses in internal medicine/cardiology. By addressing issues from everyday clinical practice in a clear and conceptually developed way, this book instructs us on whether we should approach the patient probabilistically, prognostically, or pragmatically, and is very applicable in everyday clinical practice.